

Lausunto

08.01.2021

Asia: VN/23338/2020-YM-1; YM034:00/2018

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi arviointiperusteista sen määrittämiseksi milloin betonimurske lakkaa olemasta jätettä

Yleiset kommentit asetusluonnoksesta ja/tai muuta huomautettavaa

Tähän voitte kirjoittaa yleiset kommenttinne asetusluonnoksesta ja /tai muuta huomautettavaa

Asetusluonnos on näkemyksemme mukaan yleisiltä linjoiltaan kannatettava.

Betonimursketta on käytetty rakentamisessa vuosikymmeniä ja sen avulla voidaan korvata neitseellisiä kiviaineksia. Betonijäte ei ole ongelma vaan siitä pystytään valmistamaan korkealuokkaisia CE-merkittyjä kiviainestuotteita.

EoW-sääntelystä tehdyn selvityksen mukaan (9/2018) betonimurske hyötyy EoW-statuksesta, vaikka sen käyttöä maarakentamisessa on jo helpotettu ns. MARA-asetuksella. EoW-sääntelyllä luodaan nykyistä selvempi erottelu parempilaatuisen ja heikompileatuisen murskeen välillä, mikä johtaa kokonaisuutena tehokkaampaan hyödyntämiseen.

Merkittävin haaste liittyy asetettuihin haitta-aineiden enimmäisarvoihin. Asetuksen mukaiset haitta-aineiden enimmäisarvot on asetettu niin tiukoiksi, että merkittävä osa betonimurskeesta käytetään muuta kautta (mm. mara-asetus). Osa arvoista on nykyisten MARA-asetuksen mukaiset testien määritysrajojen alapuolella, joten tarkkaa kuvaa asetuksen vaikuttavuudesta ei voida saada vielä tässä vaiheessa. Enimmäisarvot tulisivatkin tarkastella uudelleen 1–2 vuoden jälkeen asetuksen voimaantulosta, jolloin on muodostunut tarkempi kuva asetuksen vaikuttavuudesta.

Asetuksen vaatimukset rajaavat asetusta soveltavia yrityksiä ja toisaalta kriteerit täyttävän murskeen osuutta merkittävästi. Tämän takia on ensiarvoisen tärkeää kehittää myös olemassa olevia hyödyntämiskeinoja (MARA-asetus). Myös tulevaisuudessa betonimursketta tullaan hyödyntämään MARA-asetuksen mukaisesti ja se tarjoaa kevyemmän menettelyn myös asetusta soveltaville yrityksille EoW-murskeeksi kelpaamattoman betonimurskeen osalta.

Kommentit pykäliin

1 § Tarkoitus

Ei lausuttavaa

2 § Soveltamisala

Lähtökohtaisesti rajausta asetuksen soveltamisesta vain luvanvaraiseen toimintaan on tarpeen, jotta voidaan varmistua siitä, että asetusta soveltava toiminta jatkuvasti täyttää asetuksessa säädetyt vaatimukset.

Betoniasemilla ja betonituotetehtailla syntyy ylijäämäbetonia, jonka osalta asetuksen arviointiperusteita voidaan soveltaa. Asetuksen soveltamisalan osalta tulisi harkita asetuksen 858/2018 mukaisen rekisteröinnin huomioimista.

Betoniasemat ja betonituotetehtaat siirrettiin rekisteröintimenettelyyn ympäristöluvanvaraisten toimintojen karsimisen yhteydessä. Ympäristösuojeluvaatimuksista on säädetty asetuksella 858/2018 ja asetuksen 6 §:n mukaisesti tilapäinen ylijäämäbetonin murskaus on mahdollista ympäristösuojelulain 118 §:n mukaisella meluilmoituksella. Asetuksen mukainen rekisteröinti on riittävä varmistus, että EoW-asetusta soveltava toiminta täyttää sille säädetyt vaatimukset. Ympäristölupavaatimus rekisteröinnin lisäksi on näkemyksemme mukaan tarpeeton ja estää arviointiperusteiden käyttöönoton betoniasemilla ja betonituotetehtailla.

Arviointiperusteiden teon yhteydessä on eri yhteyksissä tullut vastaan epäselvyys purkutyömailla tapahtuvan murskauksen ympäristöluvanvaraisuudesta ja epätietoisuudesta niin urakoitsijoiden, kuin viranomaisten kesken. Toiminnanharjoittajan näkökulmasta ennakoitavuus on ensisijaisen tärkeää ja purkutyömailla tapahtuvan murskauksen sääntelyä tulisi selkeyttää.

3 § Määritelmät

Ei lausuttavaa

4 § Betonimursketta koskevat arviointiperusteet

Ei lausuttavaa

5 § Laadunhallinta

Ei lausuttavaa

6 § Vaatimustenmukaisuusilmoitus

Ei lausuttavaa

7 § Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitus arviointiperusteiden käyttöönotosta toiminnan valvonnasta vastaavalle viranomaiselle on tärkeä tieto valvonnallisesti.

Perustelumuistiossa todetaan, että valvontaviranomainen voisi ilmoituksen saatuaan harkita ympäristönsuojelulain mukaisesti, onko toiminnan ympäristölupaa tarpeen muuttaa. Luvan muuttaminen voisi muistion mukaan tulla kyseeseen, kun toiminnan lupamääräyksiä olisi tarpeen muuttaa esimerkiksi jätteiden laadun tai määrän muutoksen vuoksi tai tarpeellisten prosessimuutosten takia.

Näkemyksemme mukaan perustelumuistion kohdasta tulisi poistaa maininta ympäristöluvan muuttamisen harkinnasta. Mikäli betonijätteen vastaanotolle ja käsittelylle on saatu ympäristönsuojelulain mukainen lupa, arviointiperusteiden käyttöönotto ei voi missään tapauksessa edellyttää luvan muuttamista. Pahimmillaan pelko luvan muuttamisesta voi nostaa kynnystä ottaa arviointiperusteet käyttöön, vaikka asetuksen edellytykset täyttyisivätkin.

8 § Voimaantulo

Vaikka nyt lausunnolla on uusi asetus, niin siirtymäaika tulisi huomioida asetuksessa. Lausunnolla olevia arviointiperusteita voidaan jo nyt soveltaa useilla eri tuotantoalueilla. Näissä tapauksissa asetuksen astuessa voimaan voi toiminnanharjoittajilla olla jo varastossa arviointiperusteet täyttävää betonimursketta, joka tulisi voida hyödyntää EoW-murskeena.

Kommentit liitteisiin

Liite 1. Betonimurskeen jätteen luokittelun päättymistä koskevat arviointiperusteet

A) Jättemateriaalit, joita on sallittua käyttää hyödyntämistoimessa (syöttöpanos)

Taulukosta 1. puuttuu tiilijäte (170102). Betonimurskeelle asetetut tekniset vaatimukset ja liitteen 1. taulukon 3 mukaisesti käyttö on mahdollista.

Taulukon 1. alaviitteessä on maininta neitseellisestä betonista, jota ei ole missään määritelty. Termi ei ole alalla yleisesti käytössä ja se tulisi tarkemmin määritellä esimerkiksi 3 §:n määritelmiin. Ero termien käyttämättömän ja neitseellinen betoni jää myös epäselväksi.

B) Hyödyntämistoimea koskevat arviointiperusteet

Käsittelyä koskevan kappaleessa viitataan epäpuhtauksien poiston osalta ainoastaan käytetystä betonista peräisin olevaan betonijätteeseen. Esikäsittely-kappaleen tavoin tulisi viitata myös käyttämättömiin betonituotteisiin, joiden käsittelyn yhteydessä mahdolliset epäpuhtaudet poistetaan.

C) Hyödyntämistoimen läpikäyneen betonimurskeen sallitut käyttötarkoitukset ja niitä koskevat arviointiperusteet

Kohta 1a on ristiriidassa liitteen D kanssa. Kun käyttämättömästä betonista valmistettu betonimurske käytetään kiviaineksena, niin AVCP 2+-vaatimuksen lisäksi sen on täytettävä taulukon 2 laatuvaatimuksen. Kohdissa 2–3 on viitattu taulukkoihin 2–3 mutta käyttämättömän betonin (kohta 1) osalta viittaus puuttuu.

D) Hyödyntämistoimen läpikäyneen betonimurskeen näytteenottoa, ympäristökelpoisuutta ja teknisiä ominaisuuksia sekä määritysmenetelmiä koskevat vaatimukset

Taulukossa 2 määritetyt haitta-ainepitoisuudet on asetettu tiukoiksi. Perusteet tiukoille enimmäisarvoille on olemassa mm. ympäristön pilaantumisen ja toisaalta vesiputedirektiivin mukaisten nousevien muutossuuntien estämiseksi. Näkemyksemme mukaan enimmäisarvot ovat kuitenkin niin tiukat, että merkittävä osa betonimurskeesta käytetään muuta kautta (mm. mara-asetus).

Esimerkiksi sulfaatin, kloridin ja fluoridin osalta asetuksen mukainen enimmäisarvo on 97–98 % pienempi MARA-asetuksen betonimursketta koskeviin raja-arvoihin verrattaessa. Näkemyksemme mukaan juuri näiden kolmen enimmäisarvon osalta voi tulla haasteita.

Taulukon mukaiset enimmäisarvot ovat osittain nykyisten MARA-asetuksen mukaisten haitta-ainetestien määrittämissä rajan alapuolella, joten kattavaa selvitystä asetuksen vaikuttavuudesta ei voida tehdä. Enimmäisarvot tulisikin tarkastella uudelleen 1–2 vuoden jälkeen asetuksen voimaantulosta, jolloin on muodostunut tarkempi kuva asetuksen vaikuttavuudesta.

Liite 2. Laadunvarmistusjärjestelmän sisältövaatimukset

Ei lausuttavaa

Liite 3. Vaatimustenmukaisuusilmoituksen sisältövaatimukset

Ei lausuttavaa

Laurila Juha
Rakennusteollisuus RT ry / INFRA ry